

مقایسه هوش هیجانی و یادگیری زبان فارسی (خواندن و نوشتن) بین فارسی‌آموزان دانشگاه مجازی جامعه‌المصطفی قم و دانشگاه حضوری علوم پزشکی تهران

محبوبه باقری^۱
کوروش اسماعیلی^۲

چکیده

اخیراً تحقیقات متعددی بر روی هوش صورت گرفته است. یکی از حوزه‌های جدید که توجه محققان را به خود جلب کرده، هوش هیجانی است. هوش هیجانی تأثیرات بسیاری بر روی کار، تحصیل، آموزش، یادگیری و زندگی افراد دارد. با توجه به اهمیت این موضوع، در این مقاله، رابطه هوش هیجانی افراد فارسی‌آموز دانشگاه مجازی جامعه‌المصطفی قم و دانشگاه علوم پزشکی تهران که به صورت حضوری فارسی را آموخته‌اند، بررسی و مقایسه شده است. بدین منظور، از ۵۲ دانشجوی فارسی‌آموز سطح پیشرفته از ملیت‌های مختلف و از دانشگاه‌های مجازی و حضوری خواسته شد به پرسشنامه هوش هیجانی شرینگ پاسخ دهند. همچنین، از آنها آزمون مهارت نوشتن و خواندن گرفته شد. سپس، t مستقل نمرات هوش هیجانی آنها با هر دو مهارت مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که هیچ تفاوتی در یادگیری زبان فارسی در بین دانشگاه‌های مجازی و حضوری وجود ندارد و هر دو به یک میزان یاد می‌گیرند. در پایان نتایج مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌است.

کلیدواژه‌ها: هوش هیجانی، مهارت نوشتن، مهارت خواندن، آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان، یادگیری.

۱. مدرس گروه زبان فارسی دانشگاه مجازی جامعه‌المصطفی قم (نویسنده مسئول). Maah.bagheri@gmail.com.

۲. دکترای سنجش و اندازه‌گیری دانشگاه علامه طباطبائی. koroushe@yahoo.co.

■ تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۱/۱۵

■ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۵/۲۱

مقدمه

عوامل بسیاری در یادگیری و موفقیت افراد نقش دارند که یکی از این عوامل هوش است. هوش، پیامدها و رخدادها را در ابعاد گوناگون زندگی هدایت می‌کند. تصمیمات بسیاری براساس ظرفیت‌ها و توانایی‌های عقلانی به منظور ارائه فرصت‌ها و راهنمایی به افراد اعمال می‌شود و متعاقباً قضاوت درباره هوش، تعیین‌کننده موفقیت‌ها و شکست‌های افراد می‌باشد. بنابراین، مطالعه هوش و عملکرد آن برای بشر مهم و ضروری به نظر می‌رسد (جاجینوز^۱، ۲۰۰۸). ترستون^۲ (۱۹۳۸) روان-شناس آمریکایی، اظهار کرده که هوش از هفت عامل متمایز تشکیل شده است: درک کلامی، سیال کلامی، عدد (محاسبات عددی و حل مسائل)، حافظه، سرعت ادراکی، استدلال قیاسی و تجسم فضایی (چانچولو و استرنبرگ^۳، ۲۰۰۴: ۶). بار-آن^۴ (۲۰۰۶) به منظور سهولت، هوش را به سه دسته تقسیم بندی کرده است: هوش انتزاعی (توانایی فهم نمادهای کلامی و ریاضی)، هوش واقعی و ملموس (توانایی فهم اشیاء) و هوش اجتماعی (توانایی فهم و برقراری ارتباط با دیگران). گاردنر^۵ (۱۹۸۳) با بررسی‌های گسترده خود هوش را در دو دسته هوش‌های درون فردی و میان فردی نیز در نظر گرفته است. هوش هیجانی^۶ مفهومی است که این دو نوع هوش را دربرمی‌گیرد و توسط مایر و سالووی^۷ (۱۹۹۷) به عنوان توانایی درک دقیق، ارزیابی و بیان هیجان، توانایی ایجاد و دسترسی به احساسات که تفکر را تسهیل می‌بخشد، توانایی درک هیجان و دانش هیجانی، توانایی نظم بخشیدن به هیجانات به منظور پیشبرد رشد هیجانی و عقلی توصیف گردیده است. نتایج بسیاری از تحقیقات، تأییدی است بر اهمیت هوش هیجانی در کلاس‌های درسی، کارکردهای ذهنی و عملکرد بهتر و مؤثرتر در زندگی و کار.

بیان مسئله

زبان‌آموزان در یادگیری زبان خارجی / دوم توانایی‌های متفاوتی دارند. عده‌ای مستعد یادگیری و برخی فاقد استعداد لازم برای یادگیری زبان هستند. به عنوان مثال، در میان مهاجرانی که به مدت بیست سال با شرایط یکسان در یک کشور خارجی زندگی کرده‌اند، عده‌ای بسیار خوب و روان و در مقابل، عده‌ای نیز به سختی به زبان محیط غیربومی خود صحبت می‌کنند. اگر سن، انگیزه^۸ و

دیگر عوامل، یکسان در نظر گرفته شوند، یکی از دلایل تفاوت بین زبان‌آموزان، وجود درجات مختلف هوشی و استعدادهای زبانی مختلف آنان می‌باشد (پیشقدم و قنصولی، ۲۰۰۸: ۴۲). در درک ارتباط میان هوش با یادگیری زبان دوم می‌توان پرسید: آیا یک فرد باهوش در یادگیری زبان خارجی/دوم صرفاً به این دلیل که هوش بیشتری دارد، موفق‌تر است؟ گنس^۹ (۱۹۷۶: ۲۶۷-۲۸۰) مهم‌ترین تحقیق را در زمینه نقش هوش در یادگیری زبان دوم (فرانسه) انجام داد. زبان‌آموزان با توجه به ضریب هوشی^{۱۱} در کلاس‌های مختلف تقسیم شدند. این تحقیق نشان داد افرادی که ضریب هوشی بالایی داشتند نسبت به افرادی که ضریب هوشی پایین‌تری داشتند عملکرد بهتری از خود نشان دادند. گنس پیشنهاد کرد که در یادگیری زبان دوم/خارجی باید از نتایج آزمون‌های هوش برای انتخاب زبان‌آموزان استفاده کرد. چرنیس^{۱۱} (۲۰۰۶: ۱۰۳) اظهارنموده است که هوش هیجانی را به‌طور ساده می‌توان تحرک در مرکز احساسات معنا کرد. به‌علاوه، توانایی سامان دادن به احساسات و مهار کردن تنش‌ها جنبه‌ای از هوش هیجانی و لازمه موفقیت در کار و زندگی می‌باشد و افراد را قادر می‌سازد تا در موقعیت‌های مشکل بتوانند خود را اداره کنند. به عقیده هارمز و کردی^{۱۲} (۲۰۱۰: ۶) هوش هیجانی مجموعه‌ای از توانایی‌ها (کلامی، غیرکلامی) هست که فرد با داشتن آنها قادر می‌باشد درک و شناخت درستی از احساسات خود و دیگران داشته‌باشد. این هوش به‌عنوان یک توانایی مهم، می‌تواند فرایندهای ادراکی را که در درک و تنظیم عواطف نقش دارند، روشن سازد. بار-آن (۱۹۹۷: ۴۳-۴۵) هوش هیجانی را مجموعه‌ای از توانایی‌های فردی، عاطفی و اجتماعی تعریف کرده است. به نظر وی، هوش هیجانی مجموعه‌ای از ظرفیت‌ها، قابلیت‌ها و مهارت‌های غیرشناختی است که توانایی‌های فرد را در برخورد موفقیت‌آمیز با مقتضیات و فشارهای محیطی افزایش می‌دهد. همچنین، وی در سال ۲۰۱۰ می‌گوید که این تعریف تأییدی بر این نکته است که در میان انواع هوش، هوش هیجانی تعیین‌کننده موفقیت فردی در زمینه‌هایی چون حل مسئله^{۱۳}، حس عمومی و ارزیابی و در کل، موفقیت اجتماعی و فردی است و تأثیرگذارتر از عامل بهره هوشی می‌باشد. در واقع، این مسأله توجهی بر این است که افرادی که از سطوح بالاتری از هوش هیجانی برخوردارند، در شرایط محیطی ثابت مثل سبک زندگی، تغذیه و بهره هوشی برابر، موفق‌تر از دیگران عمل می‌کنند. همچنین، مطالعات گوناگون

نشان می‌دهند که هوش هیجانی تأثیر مثبتی بر خلاقیت دارد (نقابی و همکاران، ۲۰۱۱: ۲۸). سالووی^{۱۴} و مایر^{۱۵} (۱۹۹۰: ۱۸۹) هوش هیجانی را این گونه تعریف کرده‌اند: «توانایی کنترل احساسات و عواطف خود و دیگران، تمایز آنها و بر اساس این اطلاعات، جهت بخشیدن به رفتار و تفکر شخصی». همچنین، آنها به منظور بیان تفاوت بین توانایی‌های هوش هیجانی و استعدادها یا ویژگی‌های اجتماعی، مدلی با تأکید بر بررسی توانایی‌های ذهنی ارائه دادند. هدف اصلی این مدل، بررسی استعدادهای ذهنی خاص برای شناسایی و نظم بخشیدن به عواطف است. به گفته آنها، یک مدل کامل و جامع هوش هیجانی باید، برخلاف سایر مدل‌های قبلی که تنها بر درک و نظم بخشیدن احساسات تأکید داشتند، شامل معیارهایی برای فکرکردن درباره احساسات نیز باشد. تحقیقات متعدد بیانگر این است که مهارت‌های هوش هیجانی، در سطوحی به مراتب بالاتر از تأثیرات شخصیت و هوش عمومی، نقش مهمی را در زندگی، تحصیل و اجتماع ایفا می‌نمایند. هیجان‌ها، قادرند توجه فرد را به هر سو سوق دهند که این خود بر یادگیری، رفتار و حافظه تأثیر می‌گذارد (کیاروچی^{۱۶} و مایر، ۲۰۰۷: ۴). بر پایه تحقیقات مختلف، افرادی که هوش عمومی متوسط و هوش هیجانی بالایی دارند بسیار موفق‌تر از کسانی هستند که هوش عمومی بالا و هوش هیجانی پایینی دارند (گلمن، ۱۹۹۵). به این ترتیب، می‌توان عنوان کرد که هوش هیجانی پیش‌بینی‌کننده موفقیت افراد در زندگی و نحوه برخورد مناسب با استرس‌ها و اتخاذ راهبردهای سنجیده است. بنابراین، بررسی و شناخت هوش هیجانی در یادگیری بسیار مؤثر است و از پارامترهای مهم در یادگیری موفقیت‌آمیز افراد به‌شمار می‌آید. به همین دلیل، در فرایند آموزش زبان خارجی، جادارد که این موضوع مورد توجه دقیق قرار گیرد. نظر به اهمیت این موضوع، آنچه در این پژوهش مورد توجه است، بررسی هوش هیجانی در آموزش و یادگیری زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان می‌باشد.

پیشینه‌ی پژوهش

هوش، مفهومی است که سبک یادگیری یک فرد، ترجیحات، استعداد، ویژگی‌ها، مهارت‌ها و صلاحیت‌های فردی را بیان می‌کند. در سال ۱۹۹۷ بار-آن مدعی شد که هوش‌های هیجانی و

اجتماعی معرف‌های بهتری برای موفقیت در زندگی هستند. در سال ۲۰۱۰ بار-آن هوش هیجانی را مجموعه‌ای از ظرفیت‌ها، قابلیت‌ها و مهارت‌های غیرشناختی تعریف کرد، که توانایی فرد را در برخورد موفقیت‌آمیز با مقتضیات و فشارهای محیطی افزایش می‌دهد. تعاریف اولیه هوش هیجانی در قالب رویکرد توانایی، توسط مایر و سالووی (۱۹۹۰) بیان گردید و آنها اظهار داشتند که سه ترکیب اصلی هوش هیجانی، شامل ارزیابی و بیان، تنظیم و کاربرد هستند. سپس آنها رویکرد گاردنر را بسط داده و نظریه هوش هیجانی خود را بر پایه نظریات گاردنر درباره هوش‌های فردی بنا کردند و بر این فرض بودند که افراد در توانایی درک و شناسایی هیجان‌های خود و دیگران با یکدیگر تفاوت دارند. (بار-آن، ۱۹۹۷). توجه به یافته‌های مایر و سالووی در زمینه هوش هیجانی، به تألیف کتاب معروف هوش هیجانی توسط گلمن^{۱۷} در سال ۱۹۹۵ منجر گردید. این کتاب همراه با کتاب دیگر گلمن به نام کار با هوش هیجانی (۱۹۹۸)، سهم بسزایی در عمومیت یافتن این حوزه جدید داشت (پارکر و همکاران^{۱۸}، ۲۰۰۱).

پژوهش‌های بسیاری بر روی هوش هیجانی صورت گرفته است از جمله پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه می‌توان به پارکر و همکاران (۲۰۰۴) اشاره کرد. آنها در کانادا به بررسی رابطه هوش هیجانی و موفقیت‌های دانشگاهی پرداختند و بر روی سی و هفت نفر از دانشجویان سال اول دانشگاه انتاریو تحقیق کردند و به این نتیجه رسیدند که میزان موفقیت تحصیلی به میزان زیادی به هوش هیجانی بستگی دارد و هوش هیجانی در فرایند رقابت برای دستیابی افراد به مقاطع تحصیلی بالاتر می‌تواند تعیین‌کننده باشد. دی‌فایو^{۱۹} و پالازسچی^{۲۰} (۲۰۰۹) در پژوهش خود مبنی بر نقش هوش سیال^{۲۱}، ویژگی‌های شخصیتی^{۲۲} و هوش هیجانی در پیش‌بینی موفقیت تحصیلی بر روی ۱۲۴ دانش‌آموز مشغول به تحصیل در دو سال آخر دبیرستان دریافتند که اثر هوش سیال، شخصیت و هوش هیجانی بر موفقیت تحصیلی بویژه بر پایه مدل توانایی هوش هیجانی، معنادار است. شاوا^{۲۳} و همکاران (۲۰۱۳) پژوهشی را با عنوان «رابطه بین هوش هیجانی و موفقیت نوشتاری» بر روی ۶۸ دانشجوی غیرانگلیسی زبان چینی در دانشگاه هانگزو^{۲۴} چین انجام دادند. زبان‌آموزان به پرسشنامه هوش هیجانی پاسخ دادند. به آنها متون خوانداری ادبی با محتوای احساس و عاطفه داده شد تا انگیزه‌ای برای آنها شود تا فکرکنند و صحبت‌نمایند و بتوانند درباره

احساساتشان بنویسند. طبق نتایج، رابطه مثبت میان هوش هیجانی و موفقیت نوشتاری مشاهده شد. تحقیقات فراوانی در داخل کشور و در ارتباط با هوش هیجانی و آموزش صورت گرفته است و در سال‌های اخیر نیز این پژوهش‌ها گسترش و افزایش یافته‌اند. از جمله پژوهش‌های انجام شده در این زمینه، می‌توان به تحقیق یشارت و همکاران (۱۳۸۴) اشاره کرد که به بررسی تأثیر هوش هیجانی بر سلامت روان و موفقیت تحصیلی در مرحله انتقال از دبیرستان به دانشگاه پرداخته‌اند و به این نتیجه دست یافته‌اند که بین هوش هیجانی و موفقیت تحصیلی همبستگی معناداری وجود دارد. همچنین، یشارت و همکاران (۱۳۸۵) بررسی هوش هیجانی و موفقیت تحصیلی را روی ۳۶۰ دانش‌آموز پیش‌دانشگاهی صورت دادند که آنها را به تعداد یکسان از رشته‌های علوم انسانی، تجربی و ریاضی انتخاب کرده‌اند. موفقیت تحصیلی آنان بر اساس میانگین کل دیپلم آنها برآورد شده است. برای تحلیل داده‌های این تحقیق از شاخص‌ها و روش‌های آماری شامل فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار، تحلیل واریانس، ضریب همبستگی و تحلیل رگرسیون استفاده شد. محققان به این نتیجه رسیدند که هوش هیجانی همبستگی مثبت و معناداری با موفقیت تحصیلی دارد. همچنین، سطح هوش هیجانی دانش‌آموزان دختر بیشتر از سطح هوش هیجانی دانش‌آموزان پسر نشان داده شد. ثمری و طهماسبی (۱۳۸۶) در تحقیقی با عنوان «بررسی رابطه هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان» به این نتایج دست یافتند که بین نمره کلی هوش هیجانی و برخی مؤلفه‌های آن با پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد. همچنین، آنان نشان دادند که بین دختران و پسران در نمره کلی هوش هیجانی تفاوت معناداری وجود ندارد اما در مؤلفه‌های آن، تفاوت معناداری مشاهده می‌شود ($p < 5\%$). پیشقدم و قنصولی (۲۰۰۸) در تحقیقی تحت عنوان «نقش هوش هیجانی در یادگیری زبان انگلیسی و موفقیت تحصیلی» از ۳۲۸ دانشجو خواستند به پرسشنامه هوش هیجانی بار-آن پاسخ دهند. سؤال اصلی تحقیق آنها این بود که آیا هوش هیجانی در موفقیت تحصیلی دانشجویان زبان انگلیسی سال دوم دانشگاه نقش دارد یا خیر. در این تحقیق، همبستگی نمرات هوش هیجانی با مهارت‌های خواندن، شنیدن، سخن‌گفتن، نوشتن و معدل تحصیلی در کل نمونه‌ها مورد بررسی قرار گرفت. نتایج، رابطه معناداری، هر چند اندک، میان سازه‌های هوش هیجانی با برخی مهارت‌ها و موفقیت تحصیلی را نشان داد. در این پژوهش از همبستگی پیرسون برای تحلیل داده‌ها استفاده شد. مظاهری (۲۰۰۷) اشاره

کرده است که رابطه معناداری میان هوش هیجانی و کنش‌های رفتاری وجود دارد. فهیم و پیشقدم (۲۰۰۷) رابطه معناداری میان هوش‌های هیجانی، کلامی و روان‌سنجی با موفقیت تحصیلی گزارش نموده‌اند. خانزاده و همکاران (۲۰۰۷) نشان دادند که رابطه معناداری میان هوش هیجانی و مشارکت کلامی^{۲۵} وجود ندارد. روحانی (۲۰۰۸) درباره نحوه تأثیرگذاری دستورالعمل خواندن شناختی - مؤثر^{۲۶} بر هوش هیجانی فراگیران، اشتیاق به یادگیری زبان خارجی و همدلی تحقیق - نموده است. به همین منظور، از طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون آزمایشی استفاده شد که ۷۰ فراگیر ایرانی زبان انگلیسی دوره لیسانس در آن شرکت نمودند. نتایج از لحاظ پیشرفت قابل توجه دستورالعمل خواندن شناختی-مؤثر هوش هیجانی و همدردی فراگیران، دلگرم‌کننده بود و موجب کاهش اضطراب آنها شد. گلستان جهرمی و همکاران (۱۳۸۷) پژوهشی با عنوان «رابطه بین هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تیز هوش و عادی» انجام دادند. در این پژوهش ۱۵۰ نفر دانش‌آموز تیز هوش و عادی از دبیرستان‌های شهر ری به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. سپس پرسشنامه هوش هیجانی بار-آن و ماتریس‌های پیش‌رونده ریون بر روی هر دو گروه اجرا شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون رگرسیون چند متغیره و تحلیل واریانس دوراهه استفاده شده است. نتایج نشان داد که هوش هیجانی نسبت به هوش شناختی همبستگی بیشتری با پیشرفت تحصیلی دارد. حیدری کایدان و آذری (۱۳۸۷) تحقیقی با عنوان «رابطه هوش هیجانی و راهبردهای یادگیری زبان انگلیسی با مهارت زبان انگلیسی در دانشجویان» انجام دادند؛ جامعه آماری ۱۲۵ دانشجوی رشته زبان انگلیسی بود. روش پژوهش از نوع همبستگی بود و از رگرسیون چندگانه برای یافتن رابطه هوش هیجانی و استفاده از راهبردهای یادگیری زبان انگلیسی با مهارت زبان انگلیسی استفاده گردید. ابزار اندازه‌گیری جهت این پژوهش، آزمون نلسون برای تعیین سطح مهارت زبانی، پرسشنامه هوش هیجانی بار-آن و پرسشنامه سیل برای مشخص نمودن راهبردهای یادگیری زبان بود. نتایج نشان داد که بین هوش هیجانی با مهارت زبانی دانشجویان واحد اهواز رابطه منفی وجود دارد، اما بین راهبردهای یادگیری زبان با مهارت زبانی دانشجویان رابطه مثبت وجود دارد. پیشقدم (۲۰۰۹) پژوهشی در مورد «رابطه بین هوش هیجانی فراگیران و موفقیت‌های کلی دانشگاهی و بخصوص مهارت‌های فردی» آنها منتشر نمود. ۵۰۸ دانشجوی

مذکر و مؤنث در این تحقیق شرکت نمودند. از پرسشنامه هوش هیجانی بار-آن به‌عنوان ابزار عمده تحقیق جهت بررسی رابطه بین هوش هیجانی و مهارت‌های زبانی استفاده شد. برای تعیین نقش هوش هیجانی در یادگیری زبان دوم، نمرات خواندن، صحبت کردن، شنیدن و نوشتن دانشجویان دانشگاه و میانگین رتبه آنها به‌دست‌آمد. نتایج تحلیل داده‌ها نشان داد که مدیریت استرس (تحمل استرس، کنترل تکانه) و سازگاری (حل مسئله، واقعیت‌آزمایی و انعطاف‌پذیری) و خلق‌وخوی عمومی (خوشحالی و خوش‌بینی) بر درک مطلب خواندن فراگیران تأثیرمی‌گذارند و فراگیران خوب باید درباره نحوه کنترل این عناصر در حین خواندن یک متن آگاهی داشته باشند. پیشقدم (۲۰۰۹) تحقیقی را تحت عنوان «بررسی رابطه بین هوش هیجانی آزمودنی‌ها و پیشرفت آنان در کلیه مهارت‌های زبانی» انجام داد. چهل و پنج نفر از فراگیران مذکر و مؤنث دوره متوسطه در این تحقیق شرکت نمودند. آزمون تافل برای برآورد مهارت‌های خواندن، نوشتن و شنیدن شرکت‌کنندگان انجام شد. در بخش گفتاری، مصاحبه‌ای با توجه به دستورالعمل‌های آیلنس برگزار شد. لازم است یادآوری شود که تأثیر هوش زبانی بر فرایند و کسب مهارت‌ها نیز ارزیابی گردید. بنابراین، سه گروه هیجانی، زبانی، و کنترل برگزیده شدند. نتایج نشان داد که این سه گروه از لحاظ آماری در توانایی خواندن با هم متفاوت هستند؛ به این معنا که گروه هوش زبانی با (میانگین = ۶.۳۱) نسبت به گروه‌های کنترل و هیجانی در مهارت خواندن عملکرد بهتری داشتند. مطلب‌زاده (۲۰۰۹) درباره رابطه بین هوش هیجانی فراگیران و عملکردشان در درک مطلب در هنگام خواندن و توانایی دستور^{۲۷} تحقیق نمود. به این منظور، تعداد ۲۵۰ یادگیرنده ایرانی زبان انگلیسی، شامل ۱۹۳ زن و ۵۷ مرد بین سنین ۱۷ و ۲۶ سال انتخاب شدند. پاسخ‌های شرکت‌کنندگان در آزمونی مشابه آزمون بار-آن با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون تجزیه و تحلیل گردید. نتایج تحقیق وجود رابطه مثبت بین گروه‌های مختلف و امتیازات درک مطلب آنها را به غیر از دو مورد مسئولیت اجتماعی و همدلی نشان داده‌اند. در مورد رابطه هوش هیجانی و مهارت‌های زبانی بر روی مقایسه دانشجویان دانشگاه مجازی و دانشجویان دانشگاه حضوری در فارسی‌آموزان غیرفارسی زبان در ایران پژوهشی صورت نگرفته است یا نگارندگان پژوهش حاضر نتوانسته‌اند از آن اطلاع‌یابند.

هدف پژوهش

هدف از پژوهش حاضر بررسی مقایسه هوش هیجانی و مهارت‌نوشتاری و خوانداری در فارسی‌آموزان غیرفارسی‌زبان دانشگاه مجازی و حضوری است. سوال اصلی پژوهش این بود که آیا بین هوش هیجانی افراد و مهارت نوشتاری و خوانداری در فارسی‌آموزان دانشگاه مجازی قم و فارسی‌آموزان دانشگاه حضوری تهران تفاوت معناداری وجود دارد؟ نتایج داده‌ها نشان داده که بین هوش هیجانی، میزان خواندن و نوشتن فارسی‌آموزان حضوری و مجازی تفاوت معناداری وجود ندارد. به عبارتی میزان هوش هیجانی، خواندن و نوشتن هر دو گروه با هم برابر است و نوع آموزش در آن تأثیر نداشته است.

روش گردآوری اطلاعات و تحلیل داده‌ها

از ۵۲ دانشجوی فارسی‌آموز غیرفارسی‌زبان که از جامعه المصطفی و علوم پزشکی تهران انتخاب شدند، همه آنها در محدوده سنی ۱۸ تا ۳۰ سال قرار داشتند که متشکل از ۲۲ مرد و ۳۰ زن بودند و ۲۱ نفر آنان از دانشگاه حضوری علوم پزشکی تهران و ۳۱ نفر آنان هم از دانشگاه مجازی جامعه المصطفی قم بودند. از آنها خواسته شد به پرسشنامه هوش هیجانی شرینگ که بر مبنای نتایج آن، میزان بهره‌مندی آنان از این هوش مشخص می‌شود، پاسخ دهند. این پرسشنامه متشکل از ۳۳ سؤال است که دارای پنج مؤلفه می‌باشد. این مؤلفه‌ها عبارتند از: خودآگاهی، خودکنترلی، همدلی و مهارت اجتماعی. پاسخ‌ها به صورت ۵ درجه‌ای و ترتیبی (همیشه، اغلب - اوقات، گاهی اوقات، به ندرت، هیچ‌وقت) هستند. این پرسشنامه توسط منصوری (۱۳۸۰) هنجاریابی و ترجمه شده است. منصوری بر مبنای ارتباط مؤلفه خودآگاهی هوش هیجانی با عزت نفس، همبستگی این آزمون را با آزمون عزت نفس کوپر اسمیت سنجیده و در نهایت اعتبار سازه‌ای معادل ۸۴٪ به دست آورده است. پایایی کل آزمون توسط منصوری ۸۴٪ به دست آمد. همه این افراد دانشجویانی بودند که از رشته‌های مختلف در دانشگاه‌های مجازی و حضوری مشغول به تحصیل در مراکز آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان در حال یادگیری زبان فارسی بودند. برای نمونه‌گیری، دانشجویان سطح پیشرفته انتخاب شدند. همچنین، نمرات دانشجویان در زمینه مهارت نوشتاری و خوانداری زبان فارسی با اجرای آزمون‌های مناسب که بدان منظور تدوین شده، به دست آمده است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این پژوهش، متناسب با متغیرهای مورد مطالعه و نوع داده‌های جمع‌آوری شده، به منظور توصیف آنان از شاخص‌های گرایش مرکزی، پراکندگی و انحراف معیار میانگین استفاده شد. در مرحله تحلیل آماری با توجه به ماهیت مقیاس اندازه‌گیری که از نوع فاصله‌ای است و فرضیه‌های پژوهش برای تحلیل داده‌ها از روش مقایسه میانگین برای دو گروه مستقل استفاده شد.

جدول (۱). شاخص‌های توصیفی متغیرهای هوش هیجانی، آزمون خواندن و نوشتن
بین فارسی‌آموزان حضوری و مجازی

انحراف معیار میانگین	انحراف معیار	میانگین	تعداد	نوع آموزش	
۰/۰۸	۰/۳۷	۳/۲۶	۲۱	حضوری	هوش هیجانی
۰/۰۴	۰/۲۶	۳/۴۲	۳۱	مجازی	
۰/۲۳	۱/۰۸	۸/۱۴	۲۱	حضوری	آزمون خواندن
۰/۲۱	۱/۲۱	۸/۰۳	۳۱	مجازی	
۰/۲۰	۰/۹۴	۴	۲۱	حضوری	آزمون نوشتن
۰/۱۱	۰/۶۲	۳/۸۸	۳۱	مجازی	

براساس جدول ۱، شاخص‌های میانگین، انحراف معیار و خطای معیار میانگین متغیرهای هوش هیجانی، آزمون خواندن و آزمون نوشتن به تفکیک فارسی‌آموزان حضوری و مجازی ارائه شده است.

جدول (۲). مقایسه میانگین‌های هوش هیجانی، آزمون خواندن و نوشتن
بین فارسی‌آموزان حضوری و مجازی

T	df	میانگین	نوع آموزش	
-۱/۸۰	۵۰	۳/۲۶	حضوری	هوش هیجانی
		۳/۴۲	مجازی	
۰/۳۳	۵۰	۸/۱۴	حضوری	آزمون خواندن
		۸/۰۳	مجازی	

T	df	میانگین	نوع آموزش
۰/۵۳	۵۰	۴	حضوری
		۳/۸۸	مجازی

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که بین هوش هیجانی، میزان خواندن و نوشتن فارسی‌آموزان حضوری و مجازی تفاوت معناداری وجود ندارد. به عبارتی میزان هوش هیجانی خواندن و نوشتن هر دو گروه با هم برابر است و نوع آموزش در آن تأثیر نداشته است.

نتایج

همان‌گونه که در بخش هدف پژوهش گفته شد این پژوهش برای پاسخ‌گویی به این سؤال شکل‌گرفت که آیا میان یادگیری زبان فارسی در فارسی‌آموزان دانشگاه مجازی قم و دانشگاه حضوری تهران تفاوتی وجود دارد یا نه. نتایج داده‌ها نشان داد که هر دو به یک میزان فارسی را یاد می‌گیرند. با وجود اینکه در دانشگاه حضوری، استاد و دانشجو رو درروی هم هستند و شاید افراد فکرکنند که این دانشجویان میزان یادگیری‌شان بهتر از دانشجویان دانشگاه مجازی است اما داده‌ها نشان داد که در فضای مجازی و با استفاده از ابزارهای الکترونیکی و همچنین مشارکت فارسی‌آموز و استاد در گروه‌های تلگرام و واتس‌آپ هم می‌شود یادگیری فارسی را به نحو احسن انجام داد. به دلیل مشغله کاری، افراد آموزش مجازی می‌توانند در منزل خود به یادگیری بپردازند و این امر از بسیاری از مسائل زمانی و هزینه‌های مالی رفت و آمد جلوگیری می‌کند و همچنین می‌توانند محتوای آموزشی را با استفاده از روش‌های الکترونیکی (همچون فایل صوتی، ویدئو، ارتباط اینترنتی و...) دریافت کنند. همچنین، دانشجویان حتی می‌توانند در حین سفر هم به آموزش بپردازند و این باعث می‌شود مانند دانشجویان کلاس‌های حضوری مشکلی برای یادگیری نداشته باشند.

پیوست‌ها:

پرسش نامه

همیشه	اغلب اوقات	گاهی اوقات	به ندرت	هیچ وقت	
					۱- حتی زمانی که تمام تلاش خود را می‌کنم باز هم به خاطر کارهایی که انجام نشده است خود را مقصر می‌دانم.
					۲- می‌دانم هر کسی مشکلاتی دارد ولی مشکلات من آنقدر زیاد است که نمی‌توانم از خودم راضی باشم.
					۳- وقتی ناراحت می‌شوم نمی‌توانم با دقت آن مسأله‌ای را که مرا ناراحت کرده بشناسم.
					۴- وقتی چیزی را خراب می‌کنم به خودم حرفهای سرزنش‌کننده می‌زنم.
					۵- بعضی افراد باعث می‌شوند در من احساسات بدی نسبت به خودم به وجود بیاید.
					۶- از شیوه لباس پوشیدن و رفتار خودم خجالت زده هستم.
					۷- در موقعیتهایی که باید از خودم احساسات نشان دهم، احساس راحتی نمی‌کنم.
					۸- دست دادن و بغل کردن کسی که از نزدیکان من نیست برایم غیرطبیعی است.

همچ وقت	به ندرت	گاهی اوقات	اغلب اوقات	همیشه	
					۹- وقتی چیزی را دوست دارم یا می‌خواهم، تا زمانی که آن را به دست نیاورم فکر آن از ذهنم خارج نمی‌شود.
					۱۰- ممکن است چیزهایی برای اصلاح شدن در من وجود داشته باشد ولی خودم را آنطور که هستم دوست دارم.
					۱۱- چیزهایی را بیان می‌کنم که بعداً باعث پشیمانی من می‌شود.
					۱۲- لحظاتی هست که خودم را خیلی قوی، توانمند و پرنرژی می‌دانم.
					۱۳- وقتی با کسی که عصبانی است روبرو می‌شوم دستپاچه می‌شوم.
					۱۴- من نیاز دارم که با دیگران متفاوت باشم.
					۱۵- وقتی تصمیم می‌گیرم کاری انجام دهم با تمام موانع می‌جنگم.
					۱۶- نمی‌توانم از فکر کردن به مشکلات خودم دست بکشم.
					۱۷- لازم است تا زمانی که شخصی را واقعاً نشناخته‌ایم با بی‌تفاوتی با او برخورد کنیم.
					۱۸- تمام تلاش خود را به کار می‌گیرم تا گریه نکنم.

همیشه	اغلب اوقات	گاهی اوقات	به ندرت	هیچ وقت	
					۱۹- گفتن «دوستت دارم» برایم مشکل است.
					۲۰- خسته و دلنگ می شوم.
					۲۱- من تمام تلاشم را می کنم حتی اگر کسی مرا مجبور نکند.
					۲۲- وقتی که افراد لیاقت دارند از آنها قدردانی می کنم.
					۲۳- برای چیزهایی که حتی دیگران به آن فکر نمی کنند نگران می شوم.
					۲۴- برای پیشرفت نیاز به تشویق دیگران دارم.
					۲۵- با افراد هیجانی احساس راحتی نمی کنم.
					۲۶- زندگی من پر از مانع است.
					۲۷- از کارم راضی نیستم مگر آنکه کسی از من تعریف کند.
					۲۸- وقتی از مشکلات فرد دیگری اطلاع پیدا می کنم به سرعت راه حل های متفاوت به ذهنم می رسد.
					۲۹- من کارهایی انجام می دهم که مردم از

همیشه	اغلب اوقات	گاهی اوقات	به ندرت	هیچ وقت

آزمون نوشتن

۱- متن زیر را بخوانید و خلاصه نویسی کنید.

«یکی از بزرگترین شاعران ایرانی سعدی نام دارد. سعدی در سال ۵۶۳ دیده به جهان گشود و نام او را مصلح‌الدین یا به قولی مشرف‌الدین عبدالله گذاشتند. او شاعر قرن هفتم هجری می‌باشد. جایگاهش نزد اهل ادب تا بدان جاست که به وی لقب استاد سخن و شیخ اجل داده‌اند. سعدی اهل شیراز بود. او دوران کودکی و نوجوانی را در شیراز گذراند؛ اما پس از آن به سفر رفت تا چیزهای بیش‌تری یاد بگیرد. ابتدا به بغداد رفت و در آنجا، تحصیلات خود را ادامه داد. بعد به سایرکشورها مانند سوریه، لبنان و روم رفت. سرانجام پس از سی و پنج سال سفر، به شیراز برگشت و از خاطراتش، حکایت‌ها و شعرها نوشت. حاصل آن، دو کتاب با ارزش «گلستان» و «بوستان» است. آرامگاه این نویسنده و شاعر بزرگ در شیراز می‌باشد.»

۲- کاربرد رشته تحصیلی خود را توصیف کنید.

مرحله پیش از خواندن

۱- آیا تا به حال چیزی اختراع کرده‌اید؟

۲- اولین چیزی که اختراع کردید چه بود؟

۳- می‌دانید مخترع هواپیما چه کسی بود؟

۴- برادران رایت را می‌شناسید؟

۵- آیا درباره شرکت‌های سازنده هواپیمایی اطلاعی دارید؟

مرحله خواندن

متن زیر را با دقت بخوانید. سپس، به گروه‌های چند نفره تقسیم شوید و درباره آن گفت‌وگو

کنید.

تاریخچه هواپیما

«اندیشه پرواز در آسمان از سالیان پیش در خیال آدمی وجود داشته است. نخستین کسی که عملاً در این راه کوشش زیادی کرد و امکان پرواز را به وسیله بال‌های مصنوعی ثابت نمود «لئوناردو داوینچی» بود. لئوناردو داوینچی، نقاش، مجسمه‌ساز، فیزیکدان، فیلسوف، طبیب و دانشمند ایتالیایی، مدعی شد که توسط بال‌های متحرک مصنوعی می‌توان مانند پرنده‌گان در آسمان پرواز کرد و یا لاقلاً از مکان‌های مرتفع به آسانی و بی‌خطر فرود آمد. او پس از مدتی آزمایش، موفق شد دستگاه کوچکی بسازد که مرکب از دو بال، یک بدنه و یک سکان بود. چندی بعد، لئوناردو در سال ۱۵۰۰ دستگاه خود را کاملتر نمود و به وسیله یک فنر که حرکات ملایمی به بال‌های دستگاه اختراعی می‌داد، موفق شد آن را در هوا نگه دارد.

در ۱۷۸۴م، بین ونو، که اهل فرانسه بود، دستگاهی ساخت که بال‌هایش شبیه پروانه بود. این دستگاه می‌توانست مدت زیادی در هوا بماند و سقوط نکند در ۱۸۴۳م، هنسون آلمانی دستگاهی ساخت که دارای دو بال بسیار بزرگ، یک سکان و اتاقک کوچک برای حمل انسان بود. این دستگاه نسبتاً کاملتر از دستگاه‌های قبلی بود.

در ۱۸۰۱م، لیلیان تال انگلیسی موفق شد بال پرنده بسازد. مخترعان دیگری سال‌ها در این راه آزمایش کردند تا سرانجام در ۱۸۹۶م شانو فرانسوی موفق شد هواپیمای بی‌موتور کاملی اختراع کند. این هواپیما در واقع پدر هواپیماهای موتوری دو پله است.

سرانجام، برادران رایت پس از سال‌ها آزمایش در ۱۹۰۳ موفق شدند موتور کوچکی بر روی

بادبادك هوایی نصب کنند و در نتیجه هواپیما را بر اثر گردش فرقه و با استفاده از نیروی موتور، در هوا به پرواز درآورند».

مرحله حین خواندن

- ۱- نخستین کسی که هواپیما را اختراع کرد چه کسی بود؟
- ۲- در چه سالی برادران رایت توانستند هواپیما را با استفاده از نیروی موتور به پرواز درآورند؟ یک بار دیگر متن را بخوانید و جاهای خالی را پر کنید.
- ۱- دستگاهی که لئوناردو داوینچی ساخت از دو بال، یک بدنه و ..... تشکیل شده بود.
- الف- دو سکان ب- یک اتاقک ج- یک سکان د- دو اتاقک
- ۲- در سال ۱۸۰۱ شخصی به نام ..... بال پرنده را ساخت.
- مرجع ضمیر «این» در خط ۱۶ اشاره به چه دارد؟
- الف- هواپیماها ب- اختراع ج- هواپیمای بی موتور د- هواپیمای موتوری
- ۴- به نظر شما اختراع هواپیما چه تأثیری در زندگی انسان داشته است؟

متن دوم

پیش از خواندن

آیا در کشور شما رسوم خاصی برای ازدواج وجود دارد؟

فکر می‌کنید برگزاری مراسم ازدواج در فرهنگ‌های مختلف، تأثیری در زندگی آینده زن و

شوهر دارد؟

خواندن

مراسم ازدواج در ایران از گذشته تاکنون

«مراسم ازدواج در ایران از گذشته تاکنون تغییرات بسیاری کرده است. یکی از این تغییرات، کوتاه شدن مدت زمان اجرای مراسم است. در قدیم، پیش از مراسم ازدواج، مراسم زیاد دیگری وجود داشت. همچنین، مراسم ازدواج غالباً هفت شبانه روز و گاهی حتی بیش از آن طول می‌کشید. اما امروزه به سبب برخی تغییرات، بسیاری از رسوم پیش از ازدواج و پس از آن انجام نمی‌شود و این مراسم تنها در یک روز برگزار می‌گردد. بااین‌همه، با وجود کوتاه شدن زمان مراسم

ازدواج، غالباً هزینه‌های سنگینی برای آن در نظر گرفته می‌شود و گاه مخارج سرسام‌آور مشکلات فراوانی را برای زوج جدید ممکن است ایجاد کند. در گذشته، همه چیز طعم سادگی می‌داد و با وجود طولانی بودن زمان جشن و سرور، ازدواج‌ها خرج چندانی را برای برگزارکنندگان در بر نداشت. همچنین، در برخی خانواده‌ها دختر و پسر اجازه نداشتند که تا روز مراسم ازدواجشان همدیگر را ببینند. اما در دهه‌های اخیر مراسم خاص آشنایی، دیدار و شناخت دختر و پسر، مانند «مراسم نامزدی» رواج یافته است.

پیش از ورود زنان به عرصه اجتماعی، زنان خانه‌دار در فعالیتهای عمومی شرکت نمی‌کردند. به همین دلیل، فرصت بیشتری برای انجام امور مربوط به مراسم ازدواج در مدت زمان طولانی‌تر داشتند، اما امروزه اشتغال زنان دیگر فرصت پرداختن به چنین کارهایی را از آنان گرفته است. همچنین، در قدیم معمولاً تجملات وجود نداشت، زندگی ساده بود و مراسم به سادگی برگزار می‌شد. برخلاف امروز در ایران که گاه خانواده‌ها برای باشکوه برگزارکردن مراسم ازدواج با یکدیگر رقابت می‌کنند. در گذشته همه چیز در نهایت شادمانی و با صرف هزینه‌های ناچیز برگزار می‌شد.

مرحله حین خواندن

پاراگراف اول را بخوانید و به سؤالات پاسخ دهید.

۱- در قدیم مراسم ازدواج به چه صورت بود؟

۲- پاراگراف دوم را بخوانید و زیر کلماتی که برایتان ناآشنا است خط (-) بکشید.

پس از خواندن

۱- ضمیر آنان در خط ۱۳ اشاره به چه کسی یا چه چیزی دارد؟

۱- زنان ۲- اشتغال زنان

۳- زنان خانه‌دار ۴- دوستان

۲- یکی از تغییرات مراسم ازدواج از گذشته تا کنون را با توجه به متن بگویید.

۳- به سؤال زیر پاسخ دهید. اگر درست است (د) و اگر غلط است (غ) بنویسید.

در گذشته همه مراسم‌ها تجملاتی برگزار می‌شدند اما الان ساده برگزار می‌شوند.

نمایشگاه کتاب تهران

پیش از خواندن

- ۱- نمایشگاه چگونه مکانی است؟
- ۲- آیا تاکنون به نمایشگاه کتاب رفته‌اید؟
- ۳- در کشور شما چه زمانی نمایشگاه کتاب برگزار می‌شود؟

خواندن

متن زیر را بخوانید.

«هر ساله نمایشگاه کتاب تهران در اردیبهشت ماه برگزار می‌شود. در این نمایشگاه کتابهای زیادی از سراسر دنیا به نمایش گذاشته می‌شود. دانشجویان و محققان بسیاری برای دیدار و خرید کتب علمی و درسی به این نمایشگاه می‌روند. کتابهای گوناگون براساس موضوع در غرفه‌های این نمایشگاه عرضه می‌شوند. نمایشگاه کتاب در مقایسه با نمایشگاه‌های دیگر، بازدیدکنندگان بیشتری دارد. بجز کتاب، می‌توان صنایع دستی نیز در این نمایشگاه خریداری کرد. دانشجویان می‌توانند کتابهای منتشر شده در کشورهای غربی را با نرخ ارزان‌تری خریداری کنند. کتاب خواندن یکی از محبوب‌ترین سرگرمی‌های ایرانیان است.»

در حین خواندن

متن را بخوانید و در حین خواندن به سؤالات زیر پاسخ دهید.

- ۱- نمایشگاه کتاب تهران در چه ماهی برگزار می‌شود؟
  - ۲- یکی از محبوب‌ترین سرگرمی‌های ایرانیان چیست؟
- پس از خواندن
- متن را دوباره بخوانید و به سؤالات پاسخ دهید.
- ۱- چه نوع کتابهایی در نمایشگاه کتاب به نمایش گذاشته می‌شود؟
  - ۲- بجز کتاب، چه چیزهای دیگری در این نمایشگاه فروخته می‌شود؟
  - ۳- چرا دانشجویان مایلند از این نمایشگاه کتاب بخرند؟

بی نوشت

- ¹Juchneiwicz
- ²Thurstone
- ³Cianciolo & Sternberg
- ⁴Bar-On
- ⁵Gardner
- ⁶Emotional intelligence
- ⁷Mayer & Salovey
- ⁸motivation
- ⁹Genesee, F
- ¹⁰Intelligence quotient (IQ)
- ¹¹Cherniss, C.
- ¹²Harms & Crede
- ¹³problem solving
- ¹⁴Salovey
- ¹⁵Mayer
- ¹⁶Ciarrochi
- ¹⁷Goleman
- ¹⁸Parker & Etal
- ¹⁹Difabio, A
- ²⁰Palazzeschi, L
- ²¹fluid intelligence (هوش سیال: توانایی درک روابط، مستقل از تجربه یا دستورالعمل قبلی در رابطه با آن)
- ²²Personality traits
- ²³Shaoa et al.
- ²⁴Hangzhou
- ²⁵verbal participation
- ²⁶cognitive-affective reading instruction
- ²⁷Structural ability

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع

۱. بشارت، م.ع؛ رضازاده، م.ر؛ فیروزی، م؛ حبیبی، م. (۱۳۸۴). «بررسی تأثیر هوش هیجانی بر سلامت روان و موفقیت تحصیلی در مرحله انتقال از دبیرستان به دانشگاه». علوم شناختی، دوره چهارم، شماره ۱۳: ۴۱-۲۶.
۲. بشارت، م.ع؛ شالچی، ب؛ شمسی پور، ح. (۱۳۸۵). «بررسی رابطه هوش هیجانی با موفقیت تحصیلی دانش آموزان» مجله اندیشه‌های نوین تربیتی. ۲(۸۶): ۲۶-۱۹.
۳. ثمری، ع.ا. و طهماسبی، ف. (۱۳۸۶). «بررسی رابطه هوش هیجانی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان» فصلنامه اصول بهداشت روانی، ۳۵ و ۳۶: ۱۲۱-۱۲۸.
۴. حیدری کایدان، ژ؛ آذری، م. (۱۳۸۷). «رابطه هوش هیجانی و راهبردهای یادگیری زبان انگلیسی با مهارت زبان انگلیسی در دانشجویان» روان‌شناسی اجتماعی، یافته‌های نو در روان‌شناسی، ۳(۹): ۹۵-۱۱۴.
۵. گلستان جهرمی، ف؛ پورشهریاری، م. و اصغر نژادفرید، ع.ا. (۱۳۸۷). «بررسی رابطه بین هوش هیجانی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تیزهوش و عادی». مجله مطالعات روانشناسی تربیتی، دوره ۵، شماره ۱.
۶. منصوری، ب. (۱۳۸۰). «هنجاریابی آزمون هوش هیجانی سیبریا شرینگ در بین دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه‌های دولتی شهر تهران» پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبائی.
7. Bar-On, R. (1997). The Emotional Quotient Inventory (EQ-i): Technical manual. Toronto, Canada: Multi-Health Systems, Inc.
8. Bar-On, R. (2006). The bar-on model of emotional intelligence skills development training, program students achievement and retention. Unpublished draw data, Texas. A and Muniversity-kingsville.
9. Bar-On, R. (2010). Emotional intelligence: An integral part of positive psychology. South Africa Journal of psychology, 40 (1), 54-62.
10. Cherniss, C. (2006). School Change and the MicroSociety Program. Corwin Press.
11. Cianciolo, A. T., & Sternberg, R. J. (2004). Intelligence: A brief history. Malden, MA: Blackwell publishing.
12. Ciarrochi, J., Forgas, P. & Mayer, J. D. (2006). *Emotional Intelligence in Every Life*, Published in Great Britain by Psychology Press 27 Church Road Hove, East Sussex

- BN3 2FA.
13. Difabio, A., & Palazzeschi, L. (2009). An in-depth look at scholastic success: Fluid intelligence, personality traits or emotional intelligence? *Personality and Individual Differences*, 45, 581-585.
  14. Fahim, M. & Pishghadam, R. (2007). On the role of emotional, verbal, and psychometric intelligences in the academic achievement of students majoring in language learning. *Asian EFL Journal*, 9, 240-253.
  15. Gardner, H. (1983), *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences*, Basic Books, ISBN 0133306143.
  16. Genesee, F. (1976). The role intelligence in second language learning, *Language Learning*, 26 (2), 267-280.
  17. Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*, Bantam Books. ISBN 978-0-553-38371-3
  18. ....(1998). *Working with emotional intelligence*. New York: Bantam.
  19. Harms, P. D., and Crede, M. (2010). Emotional intelligence and transformational and transactional leadership: A meta-analysis. *Journal of leadership and organizational studies*, 5-17
  20. Juchneiwicz, J, A. (2008). The Influence of Social Intelligence on Effective Music Teaching. WWW. Proquest. Com.
  21. Khanzade, A., Marefat, H., Hejazi, B. and Jafari, G. (2007). *Emotional intelligence, assertiveness and verbal participation of EFL learners: Any relationship?* *Pazhush.e-zabanhaye khareji*, 9, 19-41.
  22. Mazahari, H. (2007). The relationship between emotional intelligence and speech acts. *Unpublished master's thesis*. Mashhad University, Iran. Multi-Health System. Muniversity-kingsville.
  23. Mayer, J. D. ,&Salovey, P. (1997). What is emotional intelligence? In p. Salovey& D. shiyter (Eds.), *Emotional development and emotional intelligence: Educational implications* (pp. 3- 31). New York: NY: Basic.
  24. Motallebzadeh, K. (2009). The relationship between the emotional intelligence of Iranian EFL learners and their reading comprehension and structural ability. *Journal of Teaching English as a Foreign Language and Literature*, 1 (4), 39-55.
  25. Neghabi, S., Yousefi, M., & Rezvani, M. (2011). Emotional Intelligence and Entrepreneurial Behavior, *International conference on Information and finance*. Vol 22-87.
  26. Parker, J.D., Creque, E., Harnis, J., Majeski, S.A., Wood, L.M., Bond, B.J., & Hogan, M.J. (2004). Academic Achievement in high school: Does Emotional intelligence Matter? *Personality and individual differences*.1321-1330.
  27. Pishghadam, R., & Ghonsooli, B. (2008). On the role of emotional intelligence in second language learning and achievement. *Studies in Foreign Languages*, 43, 41-56.
  28. .... (2009 b). Emotional and Verbal intelligence in Language Learning. *Iranian Journal of Language Studies*, 3, 43-64.
  29. .... & Ghahari, S. (2012). Fundamental concepts in Applied Linguistic:

Tehran, publications of Rahnama. Ferdowsi University of Mashhad Rouhani, A. (2008). An investigation into emotional intelligence, foreign language anxiety and empathy through a cognitive-affective course in an EFL context. *Linguistic Online*, 34, 41-57.

30. Salovey, P., & Mayer, J. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, cognition, and personality*, 9(3), 185-211.
31. Shaoa, k. Yua, W. & Jia, z. (2013). Relationship between emotional Intelligence and writing achievement, *Innovation in language learning and teaching*, pp 107-124.
32. Thurstone, L. L. (1938), *Primary mental abilities*, Chicago: University of Chicago Press.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی